

ΜΕΓΑΛΟΥ

5

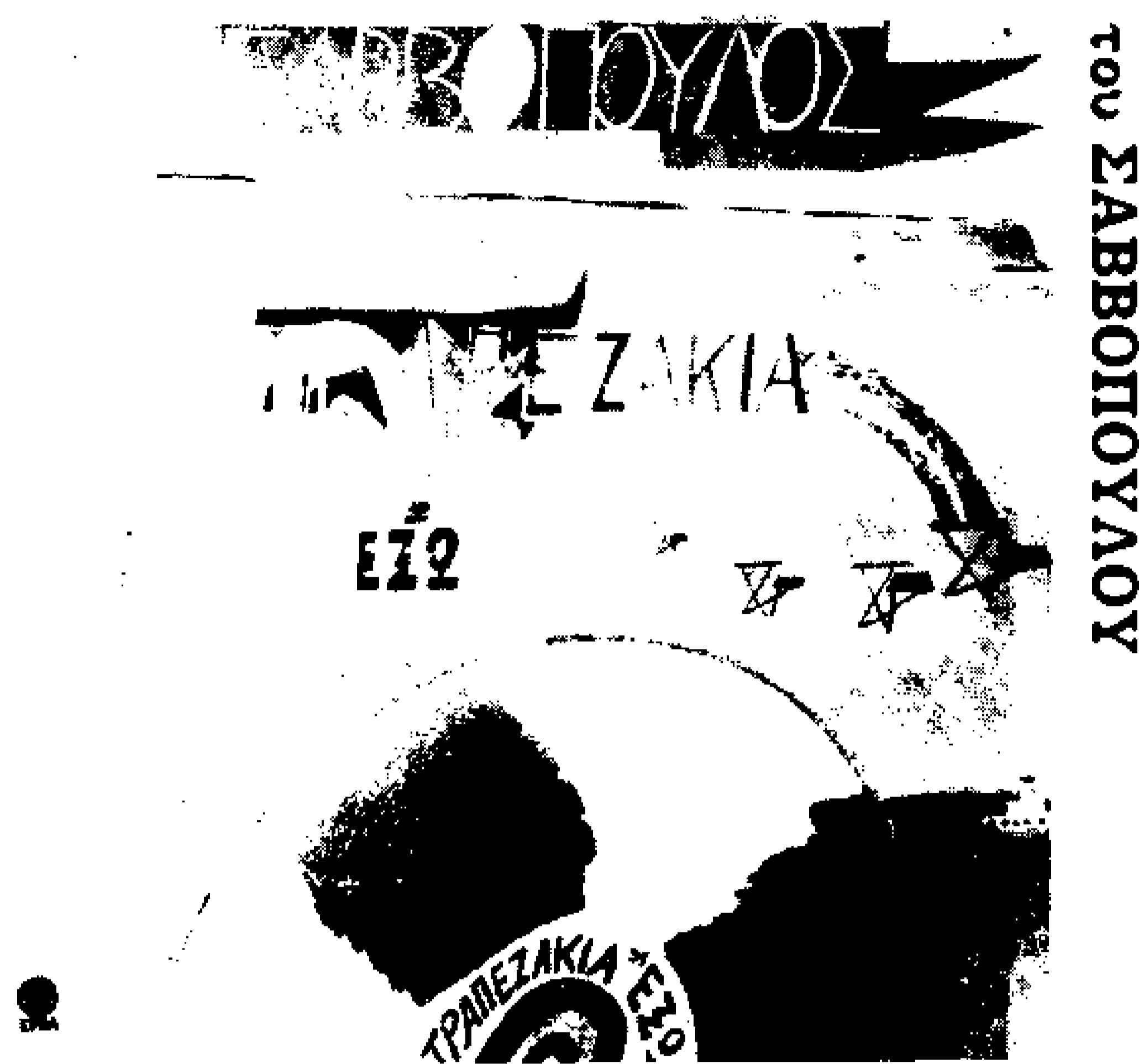
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
ΣΤΙΞΙΑΛΛΑ
Ασημένια

ΟΙ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΤΗ ΛΥΡΑ

ΒΓΗΚΑΝ ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΑΚΙΑ ΕΞΩ

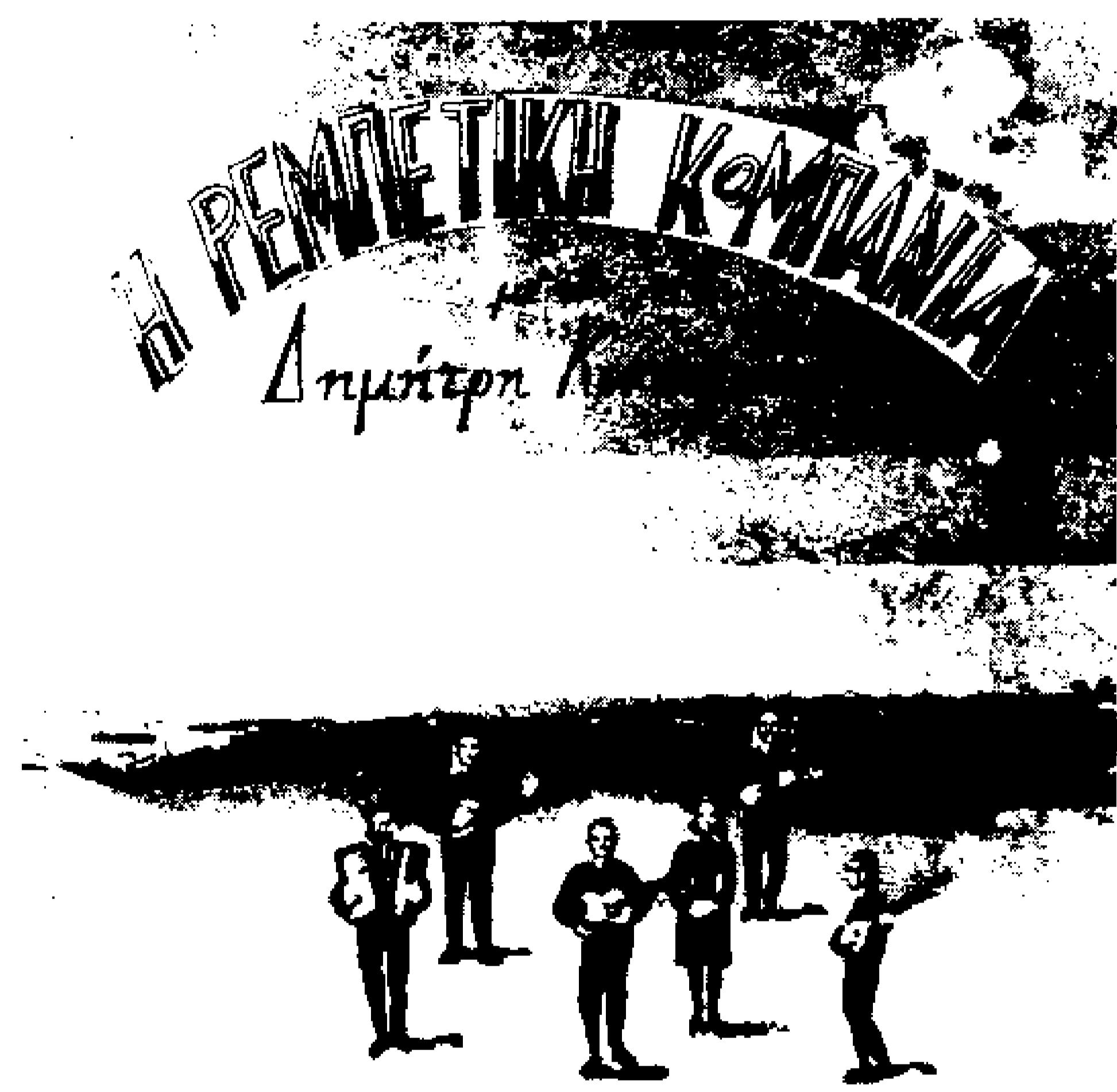

ΑΠΟ ΤΗ ΣΜΥΡΝΗ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΓΛΥΚΕΡΙΑ

Η πρώτη και καλύτερη

ο ωραιότερος δίσκος της

η Αλέξανδρη
Μάνο Βασιλείου

Λουκιανός Κηλαηδόνης

Μαργαρίτα Ζορμπαλά

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΖΟΡΜΠΑΛΑ

διευθυντής
ο ΙΟΥΚΛΑΝΟΣ
ΚΗΛΑΗΔΟΝΗΣ

Βίκυ Μοσχολιού

ΣΤΑΥΡΟΣ ΕΑΡΧΑΚΟΣ
ΒΙΚΥ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ

τραγούδια της
ΕΥΤΥΧΙΑΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

64

**Βασίλης Τσιτσάνης - Καιτη Γκρέου
ΛΙΤΑΝΕΙΑ**

Βασίλη Τσιτσάνη

Α. ΜΕ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΗ ΤΡΑΒΙΕΣΑΙ — ΑΦΟΥ Μ' ΑΡΕΣΕΙ ΝΑ ΓΥΡΝΩ — ΤΡΙΚΑΛΙΝΗ ΠΑΛΙΑ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗ — ΜΟΡΤΙΣΑ — ΤΟ ΘΥΜΑ — ΤΙ ΤΗ ΘΕΛΕΙΣ ΤΗΝ ΤΣΙΓΓΑΝΑ — ΦΑΝΤΑΖΕΣ ΣΑΝ ΠΡΙΓΚΗΠΕΣΑ

Β. ΣΕ ΛΑΧΤΑΡΗΣΑ ΑΡΓΙΛΕ ΜΟΥ — ΜΕ ΚΑΛΕΣΑΝ ΕΝΑ ΒΡΑΔΥ — ΠΡΙΓΚΗΠΟΜΑΣΤΟΥΡΗΔΕΣ — Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΓΚΑ — ΟΤΑΝ ΣΥΜΒΕΙ ΣΤΑ ΠΕΡΙΞ — Η ΔΡΟΣΟΥΛΑ
Ενορχήστρωση: Βασίλης Τσιτσάνης
Τραγούδι: Β. Τσιτσάνης, Κ. Γκρέου, Ελένη Γεράνη, Μίνα Δερλίκου
Παραγωγή: Τζίνα Κοτσίδου
Ηχογράφηση: Γιάννης Σκιαδάς STUDIO ACTION
VENUS-TZINA SV 75

σε γουστάρω μα διστάξω να στο πω μη τυχόν και παρεξηγηθώ

Τα χασικλήδικα τραγούδια αποτελούσαν πάντα το στόχο των κυβερνήσεων και των διωκτικών αρχών κι έτσι πολλά τραγούδια που γράφτηκαν βασικά την εποχή του ρεμπέτικου είτε δεν ηχογραφήθηκαν ποτέ είτε ηχογραφήθηκαν μεν αλλά η κυκλοφορία τους ήταν περιορισμένη, όχι μόνο λόγω της κρατικής καταστολής αλλά και λόγω του ειδικού θέματος τους που ποτέ δεν αφορούσε μεγάλες μεριδες του πληθυσμού.

Όπως και νάχει αυτά τα τραγούδια δεν έγιναν ποτέ σουξέ κι αυτό δεν είναι περιεργο. Τα τελευταία λίγα χρόνια όμως το θέμα Ναρκωτικά που ερεθίζει τη φαντασία των μικροαστών

έγινε αντικείμενο εκμετάλλευσης από πολλές πλευρές, από τα δημοσιογραφικά συγχροτήματα που πλημμύρισαν από έρευνες και άρθρα μέχρι την ΚΝΕ που τα σύνδεσε με την αντιαμερικάνη, προπαγάνδα της, ένα παραγόντο που στην πραγματικότητα δεν έχει καμιά σχέση ούτε με τα ναρκωτικά ούτε με τους ανθρώπους που τα χρησιμοποιούν.

Πιο πρόσφατα στο σινάφι της εκμετάλλευσης του ζητήματος προστέθηκε κι ο ελληνικός κινηματογράφος με διάφορες κουρελοταινίες για να φτάσει το πράγμα και στην τηλεόραση, όπου διάφοροι αιμοδιψείς χασικλήδες βιάζουνε κοριτσάκια, σφάζουνε, κυλιούνται στο βούρκο και άλλα τέτοια στην Αθήνα, το 1983.

Μη παραλείποντας κι διάφορα βιβλία (Καρατζαφέρης κλπ.) δημιουργήθηκε στα γρήγορα μια πολυχέφαλη επιχείρηση παραγωγής και εμπορίας του θέματος και του προβλήματος ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, συχνά χειρότερη και πιο επιβλαβής λόγω της μαζικότητας και της δύναμής της από το ίδιο το πρόβλημα. Έτσι ώστε, παράλληλα με την προβολή των ναρκωτικών (και ιδιαίτερα των «σκληρών»), γιατί στην ουσία περί προβολής τους πρόκειται, ένας άνθρωπος που καπνίζει χασίσινα φαντάζει στο μυαλό του μέσου ανθρώπου χάρη στα γραφόμενα ενός υποταγμένου δημοσιογράφου ή χάρη στην ταινία ενός αδισταχτού και άγιλου σκηνοθέτη - παραγωγού σαν τέρας.

Η δισκογραφία μέχρι τώρα ουσιαστικά έμεινε απ' έξω απ' το χορό κι έτσι δεν κυκλοφόρησαν δεκάδες δίσκοι με χασικλήδικα, αν και εδώ δεν χρειαζόταν καν να γίνουν νέες ηχογραφήσεις αφού σε κάποιες συλλογές υπάρχουν ρεμπέτικα χασικλήδικα τραγούδια.

Η «κατά κάποιο τρόπο» κατάργηση της προληπτικής λογοκρισίας αφήνει τέτοια περιθώρια. Φαίνεται όμως ότι οι εταιρίες έχουν τις απόψεις τους για τα χασικλήδικα.

Όπως και νάχει, επειδή το θέμα είναι πολύ λεπτό καλλίτερα που έγινε — μέχρι τώρα — έτσι και δεν πλακωθήκαν να «πουλήσουν» κι απ' αυτό.

Έξω όμως από εταιριακά κυκλώματα, δια μέσου της ομονοιακής Τζίνα - Venus, ο Βασίλης Τσιτσάνης ηχο-

γράφησε 6 χασικλήδικα τραγούδια του και μαζί με άλλα 6 ερωτικά από την άλλη όψη, παρουσίασε την ΛΙΤΑΝΕΙΑ του. Χωρίς διαφημιστικές καμπάνιες και εξτρά-δημοσιότητα, αθυρβά σχεδόν, με καινούργια και παληγά του τραγούδια ο Τσιτσάνης πάντα επίκαιρος και φρέσκος.

Ένα θέμα, σαν τα ναρκωτικά, που όποιος το πιάνει σήμερα στα χέρια του το καπηλεύεται και το εκχυδαίζει, ο Τσιτσάνης έχοντας άποψη το γειτρίζεται με γιούμορ, λυρισμό και μελωδικότητα. Με αναμνήσεις μιας εποχής που πέρασε σε λαχτάρισα αργιλέ μου να σε πιω μες τον τεκέ μου, μα τεκέ πια δεν υπάρχει πω - πω τι έχω πάθει. Τώρα αργιλέ μου έφυγες απ' τον τεκέ μου κι απ' την καταφρόνια μπήκες στα σαλόνια, με φοβερή πλάκα σαν χριστιανός κι ορθόδοξος σ' αυτή την κοινωνία, εβάλθηκα βρε μάγκες μου να κάνω λιτανεία. Εμάζεψα τα σία μου κι ένα κομμάτι μαύρο και ζεκινώ βρε μάγκες μου να πάω στον Άγιο Μάμο, ονειροπαρμένος, με κολιέ από μαργαριτάρια περασμένο στο λαιμό του και αγκαλιά με κούκλες άπω-ανατολίτισσες αλλά Elvis Presley ω πριγκιπομαστούρηδες κι αλητοβασιλάδες, ανάψτε τους λουλάδες να μαστοντίσουμε μαζί κι απάνω στα ντουζένια μου να πάω με την ένοια μου μέχρι τη Γιοκοχάμα να κάνω χαρακίρι με μια ασημένια κάμα, αλλά σύγχρονος και σοβαρός εκεί που δεν σηκώνει αστεία τώρα γράμματα-κορώνα η ζωή με τη βελόνα, τα «σκληρά» στη γκαρσινέρα με το θάνατο παρέα.

Ο Τσιτσάνης σήμερα κάνει μια πολύ μετρημένη ζωή. Μετράει τις ώρες του ύπνου του, συμβουλεύεται το γιατρό του, τρώει μόνο φιλέτο, πίνει ελάχιστα, δεν καπνίζει, περπατάει για ασκηση, αποφεύγει τα ρεύματα και γενικά αποφεύγει ότι μπορεί να τον φύειρει.

Άλλα το τραγούδι τραγούδι. Κάθε νύχτα εδώ και πάρα πολλά χρόνια 1-2 ώρες στο πάλκο «μες στους καπνούς και τα τσιγάρα» παίζει μπουζούκι αλλά Τσιτσάνη, τραγουδάει αλλά Τσιτσάνη, ποζάρει αλλά Τσιτσάνη. Έξω από τα τραγούδια του δεν υπάρχει. Ούτε τόση δα μια στάλα. Μεγάλος αγωνιστής του λαϊκού τραγουδιού, όπως λέει κι ο Κολοκοτρώνης, το υπερασπίζεται όπως το υπερασπίστηκε κι όταν οι χρονιές ήταν πιο δύσκολες

ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

και στο Χάραμα δεν πήγαινε πολὺς κόσμος λόγω των γενικότερων καταστάσεων, κι ας μην έπαιρνε πάντα το μεροχάματό του, κι ας μην πήρε ποτέ τα μεροχάματα που παίρνουν οι «φίρμες». Το υπερασπίσθηκε τραγουδώντας κάθε βράδυ και τραγούδια του Παπαϊωάννου, του Βαμβακάρη και άλλων λαϊκών τραγουδοποιών.

Ποιός; Ο Τσιτσάνης. Με αμέτρητα υπέροχα δικά του τραγούδια. Την ίδια ώρα που το κάθε νούμερο - τραγουδιστής «λέει μόνο τα δικά του» (που κι αυτά βέβαια τάχει γράψει κάποιος άλλος).

Εμένα με γοητεύει τόσο μ' αυτό που φανερώνει όσο και μ' αυτό που κρύβει. Κι όσο περνάν τα χρόνια τόσο μεγαλώνει το μυστήριο που τον περιβάλλει.

Κάθεται εκεί σε μια καρέκλα στη μέση του πάλκου, έχει συνέχεια το νου του σ' αυτό που παίζουν αυτός και η ορχήστρα, σκύβει λιγάκι προς το μικρόφωνο, τραγουδάει τι την θίλεις να την πάρεις την τσιγγάνα, τι κι αν είναι όμορφη πολύ, μπορεί να κλαίνει να χτυπάται, σε λίγο μ' άλλον θα τραβιέται, άστηνε να φύγει την τρελλή, χαμογελάει σ' όλους χωρίς να έχει υπ' όψη του κανένα, έξω απ' όλα και μέσα σ' όλα, σαν ένα ραντάρ υφίστης ακριβείας, με καρδιά, νου και ταλέντο που τα σήματα που λαμβάνει τα μετουσιώνει σε τραγούδια.

Ο Τσιτσάνης κατάφερε μες τα χρόνια, με την επιμονή του, ακούραστος, να ξεπεράσει τον εξωστρακισμό του απ' τις πολυεθνικές των δίσκων, που τον κατατάξανε στην κατηγορία των Cipi-ouls και τον καταργήσανε (με το μυαλό τους το χλούβιο) θεωρώντας τον ξωφλημένο, πρώτα η EMI και ύστερα η CBS! Ε ρε, κούνια που σας κούναγε!

Αφού μ' αρέσει να γυρνώ, τον κόσμο τι τον μέλει, τα λόγια του τα αψηφώ κι ας λέσι ό, τι θέλει. Έγώ μπούμικα θα ζω, κανένα δεν πειράζω, δικιά μους είναι η ζωή και δεν την λογαριάζω.

Και κέρδισε την ανεξαρτησία του μόνος του και σε καιρούς δύσκολους. Τα βρήκε με τους ανθρώπους που έχουν το Χάραμα, πήρε το μπουζούκι του στα γέρια, κάλυψε τα νώτα του με την Ευαγγελία Μαργαρώνη στο πιάνο και περιφρούρησε την ανεξαρτησία του.

Τα τραγούδια αυτού του δίσκου μπορεί να μην είναι τα σπουδαιότερα απ' όσα έχει γράψει, αλλά είναι τραγούδια για να τραγουδήθουν (κι ελπίζω οι κομπανίες να τ' ανακαλύψουνε έγκαιρα), ο ίδιος είναι πιο εκ-

φραστικός από κάθε άλλη φορά, η Γκρέν και οι άλλες κοπέλες πολύ καλές και η Λιτανία σαν σύνολο μια ζωντανή απόδειξη για τη σημασία της διαρκούς επαφής ενός καλλιτέγυνη που έρχεται απ' τα παλήρα, με το κοινό. Επαφή που αναζωγονεί και εμπλουτίζει το δημιουργό.

Αυτό το κόλπο συχνά το παίζει δεν θα κρατήσει πολύ καιρό γιατί το θύμα όταν ξινήσει θα σου ζητήσει λογαριασμό. Τότε να ξέρεις τρελλή γυναίκα, διν θάβρεις τόπο για να σταθείς κι από το θύμα δεν θα γλυτώσεις, μην περιμένεις για να σωθείς.

Να ζήσουν τα τρελλοκόριτσα!
Στέλιος Ελληνιάδης

Πίτσα Παπαδοπούλου ΕΓΩ ΘΑΜΑΙ ΓΙΑ ΣΕΝΑ Τάκη Μουσαφίρη

**A. ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ — ΣΕ ΖΗΤΩ (παραδ. ανατολής) - ΟΥΤΕ ΑΙΓΑΙΟ ΗΕΡΙΕΡΓΕΙΑ - ΑΣΤΟ ΚΑΤΩ ΚΥΡΑ ΜΟΥ - ΕΓΩ ΘΑΜΑΙ ΓΙΑ ΣΕΝΑ - ΑΣ ΠΡΟΣΕΧΕΣ
B. ΓΙΑΤΙ ΜΕ ΛΕΙΩΝΕΙΣ - ΜΙΑ ΖΩΗ ΤΟ ΚΑΛΟ ΠΑΙΔΙ - ΝΑΞΕΡΕΣ ΜΟΝΟ - ΑΝΕΙΧΑΝ ΜΑΤΙΑ ΤΑ ΛΕΦΤΑ - ΘΑ ΧΤΙΣΩ ΣΗΙΤΙ ΣΕ ΒΟΥΝΟ - ΠΑΜΕ ΝΑ ΦΥΓΟΥΜΕ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ**

Ενοργ. - διευθ. ορχήστρας: Τάκης Μουσαφίρης

Ηχογράφηση: K. Φασόλας Studio ERA VENUS TZINA SV 74

Αυτός ο νευρωτικός Ηπειρώτης ο Τάκης Μουσαφίρης είναι μια ξεχωριστή περίπτωση μέσα στο σύγχρονο ελληνικό τραγούδι. Δεν ξέρω την προηγούμενη ζωή του (μου φαίνεται ότι έχανε κάποια αλλη δουλειά στα Γιάννενα), αλλά από τότε που τα παράτησε και κατέβηκε στην Αθήνα έδειξε να έχει μια δυνατή προσωπικότητα, ένα πάθος για τα τραγούδια

και συγχρόνως έναν ρεαλισμό που του επέτρεψαν να κινηθεί με άνεση μέσα στη ζουγκλα της δισκογραφικής αλλά και της νυχτερινής Αθήνας, καταφέρνοντας πάνω απ' όλα να μας δείξει ότι έχει ταλέντο γι' αυτή ακριβώς τη δουλειά που κάνει.

Το ταλέντο αυτό άλλοτε το σπατάλησε στην υπερπαραγωγή, άλλοτε στον αποκλειστικό στόχο να φτιάχνει σουξέ (και στίχους με συνθήματα που γίνονται σουξέ) και πολλές φορές το χρησιμοποίησε για να εκφραστεί σωστά.

Ο Μουσαφίρης έχει κι άλλο ένα ταλέντο, που άλλοι ταλαντούχοι μουσικοί δεν τόχουν. Έχει το ταλέντο να ξεχωρίζει τους πραγματικά εκφραστικούς τραγουδιστές (περίπτωση Μητροπάνου) με αποτέλεσμα να συνεργάζεται μόνιμα τα τελευταία χρόνια με την Πίτσα Παπαδοπούλου. Τηλεγραφικά, η άποψη του γράφοντος για την Πίτσα είναι ότι τραγουδάει για κάποιο σοβαρό λόγο κι αυτό φαίνεται, «τα δίνει όλα», που λένε, γουστάρει. Φυσικά έχει και ωραία φωνή.

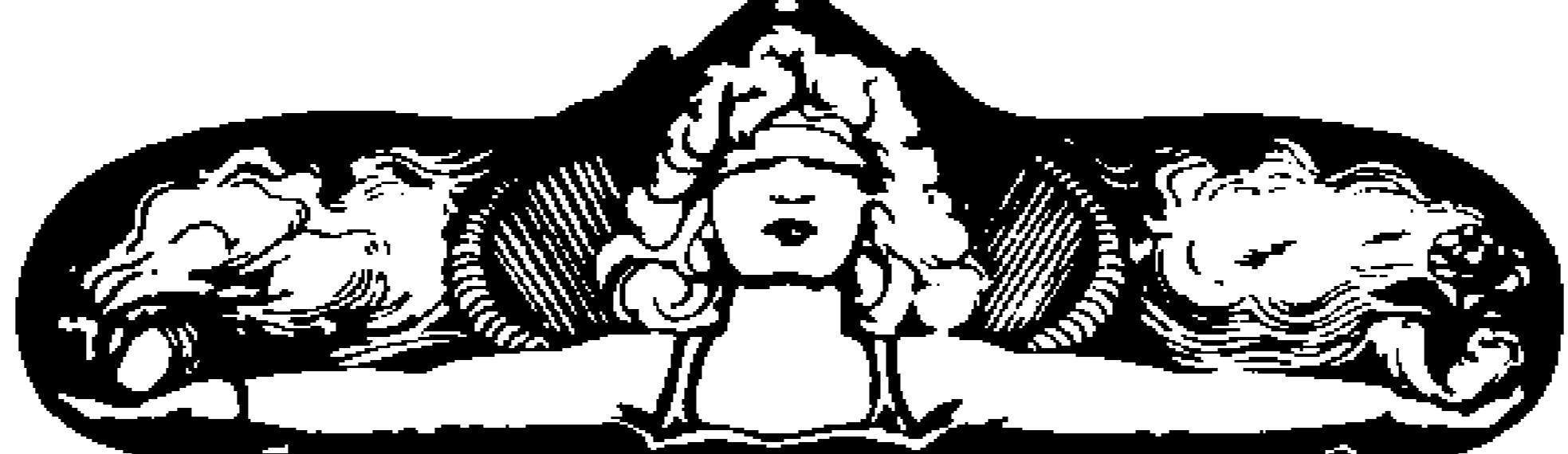
Στο δίσκο που έκαναν τώρα οι δύο τους (στίχοι, μουσική, ενορχήστρωση Μουσαφίρης) τάχουν καταφέρει πολύ καλά. Από τα 12 τραγούδια 4-5 έχουν πάρα πολύ ενδιαφέρον και δύο απ' αυτά («Μια ζωή το καλό παιδί», «Θα χτίσω σπίτι σε βουνό») προβλέπω να γίνουνε επιτυχίες. Το πρώτο μάλιστα επειδή έχει και «πιασάρικους» στίχους μου φαίνεται ότι ήδη σουξεδοποιείται.

Ο Μουσαφίρης είναι από τους ελάχιστους συνθέτες που γράφει μόνος του τους στίχους και έχει πολύ ενδιαφέρον σαν στιχουργός. Όχι μόνο βρίσκει πρωτότυπα θέματα, αλλά έχει και μεγάλη ευκολία να τα κάνει στίχους, πολλές φορές με νόημα και καλλιτεχνική αξία. Ακόμη και στις αποτυχίες του, ακόμη κι όταν λογιωτάζει βρίσκουμε μέσα στα τραγούδια του αυθεντικές φωνές ειπωμένες με ποιητική πειστικότητα.

Για την Πίτσα Παπαδοπούλου τα είπαμε εν ολίγοις. Έχει πει πολύ ωραία τα τραγούδια — τάχει «κλάψει» δηλαδή, όχι απλώς τάχει πει, χωρίς όμως να πέφτει σε κακογουστιές.

Εντέλει: Ο δίσκος αυτός είναι από τους ελάχιστους καλούς που βγήκαν στην περίοδο των Χριστουγέννων.

Γιώργος Κοντογιάννης

ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΗΣ
ΜΙΚΡΑΙΝΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΑΝΝΑ ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΗ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΟΓΔΑΝΟΣ
... ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΡΑΣ

66

**Α. Κουγιουμτζή - Γ. Μπογδάνος
- Ν. Χριστιανόπουλος - Α. Καλογιάννης - Γ. Κούτρας
ΜΙΚΡΑΙΝΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ**

Σταύρου Κουγιουμτζή

Α. ΜΙΚΡΑΙΝΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ (Τ. Κόρφη) — Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ (Ντ. Χριστιανόπουλος) — ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΓΑΠΗ (Κ. Ριτσώνη) — ΛΥΠΟΥΜΑΙ (Γ. Σεφέρη) — ΤΟ ΤΡΑΝΖΙΣΤΟΡΑΚΙ (Ντ. Χριστιανόπουλος) — ΜΕ ΓΕΛΑΣΕΣ ΜΕ ΓΕΡΑΣΕΣ (Ντ. Χριστιανόπουλος) Β. ΚΑΤΙ ΠΑΙΔΙΑ (Κ. Ριτσώνη) — ΕΙΚΟΝΑ ΑΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΗ (Αλ. Παπαδιαμάντη) — ΚΑΗΜΕΝΕ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ (Ντ. Χριστιανόπουλος) — Ο ΝΑΥΤΗΣ (Μ. Σαχτούρη) — ΤΟ ΠΑΡΚΟ (Ντ. Χριστιανόπουλος) — ΜΠΑΤΙΡΗΜΕΝΟ ΚΟΥΡΕΙΟ (Ντ. Χριστιανόπουλος) — ΦΙΝΑΛΕ (Ντ. Χριστιανόπουλος)

Ενοργήστρωση και Διεύθυνση Ορχήστρας: Σταύρος Κουγιουμτζής Παραγωγή: Γιώργος Μακράκης Ηχογράφηση: Γιώργος Κωνσταντόπουλος studio Columbia ΛΥΡΑ 3757

Ο Σταύρος Κουγιουμτζής μας είχε δώσει την εντύπωση ως τώρα ότι ήταν ένας — «έντεχνος» ας το πούμε και μεις — συνθέτης που είχε συνειδητά προσχωρήσει στο λαϊκό τραγούδι. Έγραψε παλιότερα πολύ ωραιά τραγούδια — ο δίσκος του «Νάτανε το '21» είναι ανεπανάληπτος — και είναι αυτός που χαθίερωσε το Γιώργο Νταλάρα αλλά και τη Χάρι Αλεξίου.

Για αναδημοσίευση κειμένων-σχεδίων και φωτογραφιών από το ΝΤΕΦΙ απαιτείται άδεια από τον εκδότη.

Στους δύο τελευταίους του δίσκους άλλαξε το είδος των τραγουδιών του. Στο δεύτερο μάλιστα — για τον οποίο και μιλάμε — πάρα πολύ. Η ποίηση του Ντίνου Χριστιανόπουλου (και γενικά η ποίηση) φαίνεται ότι τον επηρέασε ως προς το είδος της μελωδίας με την οποία θέλησε να την συνοδέψει. Καθώς μάλιστα οι στίχοι δεν ήταν έμμετροι (με την παραδοσιακή τουλάχιστον έννοια) υποτάχτηκε τελείως στην φόρμα των στίχων, με αποτέλεσμα να φτιάχει απλές συνοδευτικές μελωδίες χωρίς ίχνος φαντασίας, την οποία μας έχει πείσει ότι διαθέτει.

Φυσικά ένας ή δύο δίσκοι δεν καταδικάζουν ένα συνθέτη γιατί είναι αλήθευτα ότι στην απόπειρά του αυτή (γιατί εγώ ως απόπειρα και πειραματισμό το αντιλαμβάνομαι) δεν πέτυχε. Θα μπορούσε νάχε πετύχει; Ίσως. Άλλα είναι μια μακριά και επικίνδυνη συζήτηση αυτή: Πάντως επαναλαμβάνω την προσωρινή μου πεποίθηση ότι οι στίχοι (που η ποιότητά τους δεν συζητιέται) πράγματι τον επηρέασαν και του έδεσαν τα χέρια — ακριβώς γιατί πραγματικά τους αγάπησε. Άλλα αυτή η αυθεντική σχέση που έχει ο Κουγιουμτζής με την ποίηση και βέβαια με τη μουσική, έστω κι αν στη φάση αυτή δεν βοήθησε, ελπίζουμε πώς θα τον οδηγήσει οπωσδήποτε κάπου — ή θα τον ξαναφέρει στον παλιό δικό του δρόμο.

Γιώργος Κοντογιάννης

Μανώλης Αγγελόπουλος ΜΑΣ ΧΩΡΙΖΕΙ Η ΖΩΗ

Α. ΜΑΣ ΧΩΡΙΖΕΙ Η ΖΩΗ (Θοδ. Καμπουρίδη, Α. Καμπουρίδη) — ΗΗΡΕ ΦΩΤΙΑ Η ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ (Θ. Κ.-Κ. Λιβανού) — ΤΑ ΣΦΑΛΑΜΑΤΑ ΣΟΥ (Θ. Κ.-Κ. Λιβανού) ΟΤΑΝ ΑΚΟΥΩ ΤΗ ΒΡΟΧΗ (Θ. Κ.-Α.

Σπυρόπουλου) — ΔΕΝ ΦΑΝΤΑΖΟΜΟΥΝΑ (Θ. Κ.-Α. Σπυρόπουλου-Κ. Λιβανού) ΤΣΙΓΓΑΝΑΣ ΓΑΛΑ (Θ. Κ.-Α. Σπυρόπουλου)

Β. ΧΑΒΑΛΕΣ (Α. Πολίτη-Γ. Πια) — ΜΟΝΟ ΕΣΥ (Μ. Αγγελόπουλου-Α. Πολίτη-Γ. Πια) — ΜΕ ΒΑΜΜΕΝΑ ΤΑ ΧΕΙΛΗ (Γ. Παλαιολόγου-Γ. Ρούβελα) — ΚΙ ΑΙΡΟΨΕ ΜΕΣ' ΤΗ ΠΑΓΩΝΙΑ (Γ. Παλαιολόγου - Α. Σπυρόπουλου) ΑΥΤΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ (Μ. Αγγελόπουλου - Α. Πολίτη - Ε. Σίμου) ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΑΝ Σ' ΑΓΑΠΩ (Α. Πολίτη - Θ. Καμπουρίδη - Ε. Σίμου).

Ενοργήστρωση, και Διεύθυνση Ορχήστρας: ΝΕΣΤΩΡΑΣ ΔΑΝΑΣ Παραγωγή: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΝΙΚΑΣ Ηχογράφηση: Κ. ΦΑΣΟΛΑΣ studio ERA PAN-VOX 10249

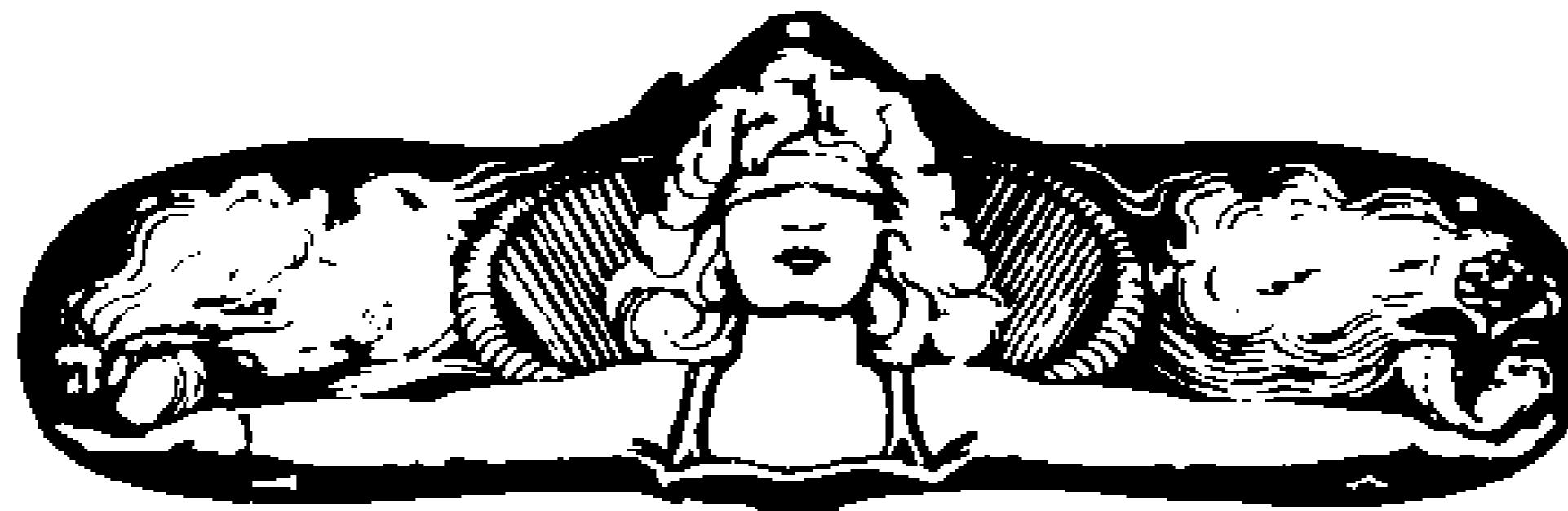
Εμένα μ' έθρεψε τσιγγάνας γάλα και είμαι ελεύθερος σαν τα πουλιά

Από τότε που άρχισαν να βγαίνουν οι μεγάλοι δίσκοι ο Μανώλης Αγγελόπουλος υπάρχει και γάνεται ταυτόχρονα μέσα τους. Ένα τραγούδι εκεί, μια πολύ αργή διαδικασία φτιαξίματος εκλεκτού ρεπερτορίου. Και μια γενικότερα αργή διαδικασία προς ένα χορύφωμα, που αργεί ακόμα να έρθει ή μπορεί και να μην έρθει ποτέ, για ένα τραγουδιστή με σπουδαία φωνή και στυλ, εντελώς όμως ακατάλληλου για μοντέρνα καριέρα. Πρώτο γιατί ο ίδιος ζι ήδη με τον τρόπο του και δεν γουστάρει πολλά - πολλά, δεν γουστάρει και πολύ στριμωγμα (γι' αυτό όταν εξαφανίζεται τρέχουνε και δεν τον βρίσκουνε), άκουε δημόσιαι σχέσεις, και δεύτερο γιατί είναι γύφτος, που λένε, και όχι μόνο δεν κάνει καμμιά προσπάθεια να το κρύψει αλλά κατά πως φαίνεται καμαρώνει κιόλας, και καλά κάνει.

Και εγώ στο μυαλό μου κάπως έτσι τον έχω συλλάβει. Θυμάμαι μια εποχή που έκανα παραγωγή ενός δίσκου της Πόλης Πάνου και ήταν να δουλέψουν οι δύο τους στο Δέλτα του Φαλήρου.

Ο Μανώλης δεν φαινόταν πουθενά και οι μέρες για την έναρξη πλησίαζαν.

Παραμονές των ανακάλυψαν αναστατωμένοι όλοι κάπου στην Αμερική. Τελικά η έναρξη αναβλήθηκε μέχρι που γύρισε με μπόλικη καθυστέρηση. Μια άλλη εποχή τον φάχνανε για ηχογράφηση. Κι ακόμα φαντάζομαι κάποιοι κάπου θα τον φάγγουνε.

ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

Εκείνη, λοιπόν, τη χρονιά στο Δέλτα, ένα βράδυ, έζησα ένα συγκλονιστικό δεκάλεπτο, όταν ο Μανώλης μέσα στο βαθύ μπλε κουστούμι του, κολλαριστός, τραγούδησε ένα αραβικό τραγούδι, στα αραβικά, αυτοσχεδιάζοντας όχι μόνο πάνω στη μελωδία, αλλά και στα λόγια, που, αν και μη αραβομαθής, υποπτεύομαι ότι δεν είχαν και πολύ σχέση με τα αραβικά. Μάλλον αραβίζοντα ήταν. Ήταν καθηλωτικός.

Ένα άλλο βράδυ πήγαμε με το Σαββόπουλο σ' ένα μαγαζί στις Τζιτζικίες για να τον ακούσουμε και για να του προτείνει ο Διονύσης μια συμμετοχή στις εκπομπές που έκανε εκείνο το καιρό απ' το ραδιόφωνο («χειμερινό ηλιοστάσιο»). Νομίζω ότι η ερμηνεία του στο Πέντε Έλληνες στον Αδη του Γιάννη Παπαϊωάννου είναι αξεπέραστη. Πάθαμε.

Πέρσι το καλοκαίρι πήγαμε με τον Τάσο δυο φορές στο αναψυκτήριο Άκρον στο Κολωνό, μέσα στη βδομάδα, που μπροστά σ' ένα ανάμικτο πλήθος, λαϊκό, κάθε βράδυ δύο παραστάσεις, ο Αγγελόπουλος παρέα με τον αλα Χέντριξ μπουζουζή του, τον Καμπουρίδη, γοήτευε και ένωνε Κολωνό-Άγια Βαρβάρα σε ειρηνική συνύπαρξη.

Η πρώτη μας απόπειρα να τον ακούσουμε φέτος στην Πλ. Αμερικής απέτυχε. Το μαγαζί ήταν φίσκα και το μοναδικό τραπέζι που βρέθηκε ήταν σ' ένα μέτρο απόσταση από ένα τεράστιο γυείο που σ' εκμηδένιζε. Φύγαμε.

Ξαναπήγαμε ένα βράδυ με μια φίλη, την Τάνια, κι αφού φάγαμε στη μάτα ένα εγγλέζικο σώου (!!!) μιας ώρας, βγήκε μεγαλοπρεπής ο Μανώλης, είπε 6-7 σουζέ και χάθηκε. Μάταια περιμέναμε επανεμφάνιση. Και μεις και οι φαναρτζήδες που είχαν τον ετήσιο χορό τους.

Πήρε φωτιά η Καλαμαριά απ' τα γλυκά σου τα μάτια, χτές το πρωί κάποια στιγμή που έκανα κάτι διορθώσεις σ' ένα κείμενο, αντήχησε η γειτονιά απ' τη φωνή του Αγγελόπουλου, που απλώθηκε ελεύθερα στη μιζέρια του Πατησιώτικου τοπίου, ακομπλεξάριστη απ' το μεγάφωνο του ημιφορτηγού των 2 γύφτων, που εμπορεύονταν πορτοκάλια. Καταπλήκτική σκηνή, τόσο ζωντανή κι αυθεντική, μ' ένα γέρο συνταξιούχο να ζουλάει τα πορτοκάλια, τον οδηγό του ημιφορτηγού να ψιλοκαυγαδίζει μ' έναν του σχολικού που χώραγε δεν χώραγε να περάσει, και η φωνή του Αγγελόπουλου να τρυπάει τα διαμε-

ρισματάκια των πολυκατοικιών και να γαργαλάει τις αισθήσεις μου.

Τα χορναρίσματα πολλαπλασιάστηκαν, διάφοροι εξαθλιωμένοι γιωταχήδες μουρμουρίζανε δειλά-δειλά κάτι για «γύφτους» και τα σχετικά, το μαγικό όχημα απομακρύνθηκε και χρειάστηκε να βάλω το δίσκο στο πικάπ για ν' ακούσω τη συνέχεια. Όταν ακοίω τη βροχή είναι το φετινό τραγούδι που διεκδίκησαν και πάνω του στηρίχτηκαν δύο «μεγάλοι» της νύχτας, ο Αγγελόπουλος και ο Χριστοδουλόπουλος, ηχογραφώντας το ταυτόχρονα μάλιστα με μια μικρή παραλαγή στους στίχους. Κι έκλαιγε μαζί μου κι ο θέρος τη νύχτα που με άφηνες γλυκεία μου λέει το ρεφράιν της εκτέλεσης του Αγγελόπουλου, που τραγουδιέται τώρα σ' όλα τα ανάλογα μαγαζιά και είναι απ' τα καλύτερα φετινά τραγούδια.

Το τρίτο τραγούδι που μ' αρέσει απ' την πρώτη πλευρά είναι το Δεν φανταζόμουνα, μ' εκείνη την ξαφνική παρέμβαση μιας χορωδίας που ακούγεται μόνο σε δύο σημεία επαναλαμβάνοντας μόνο μισή φράση. Και μ' αφορμή αυτή την παρατήρηση θέλω να πω πόσο καλές είναι οι ορχήστρες. Συμφωνική του Καΐρου και βάλε. Εκτός πλάκας, σε αρκετά κομμάτια (κυρίως της α' όψης) είναι αληθινά θαυμάσιες, σε όγκο και ατμόσφαιρα.

Το γενικό επίπεδο του δίσκου είναι καλό, γιατί κι άλλα τραγούδια (Αυτή τη νύχτα, Μόνο εσύ) έχουν ενδιαφέρον, που δε θίγεται από τη μετριότητα των υπολοίπων. Για όσους δε δεν κατάλαβαν, ο Αγγελόπουλος είναι σπουδαία φωνή και μ' αρέσει.

Στέλιος Ελληνιάδης

BRUCE SPRINGSTEEN

NEBRASKA

Bruce Springsteen
NEBRASKA
A. NEBRASKA — ATLANTIC CITY
— MANSION ON THE HILL — JOHNNY 99 — HIGHWAY PATROLMAN — STATE TROOPER

B. USED CARS — OPEN ALL NIGHT — MY FATHER'S HOUSE — REASON TO BELIEVE

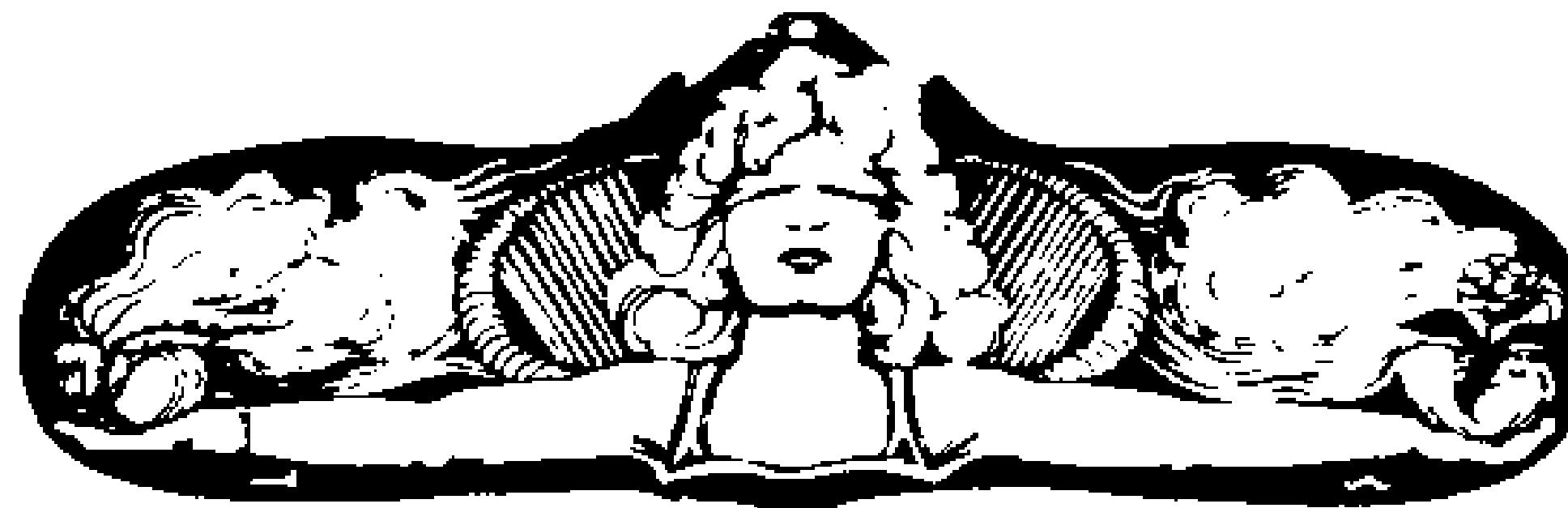
Bruce Springsteen: κιθάρες, φυσαρμόνικα, τραγούδι, φωνητικά
Ηχογράφηση: Mike Batlin
CBS 25100

«Το κάθε τι πεθαίνει, μωρό μου· αυτό είν' αλήθεια.
Αλλά, μπορει, κάθε τι που πεθαίνει, μια μέρα να γυρίσει πίσω...»

— B.S., "Atlantic City", 1982

Κάτι λιγότερο από είκοσι γρούνια πριν, ο Bob Dylan «ρισκάρισε» αρκετά πράγματα παιζόντας, στο φεστιβάλ του Νιούπορτ στα 1965, για πρώτη φορά με γλεκτρικό ύγιο. (Τον είχαν συνοδεψει μουσικοί από τους Butterfield Blues Band). «Ρισκάρισε» τουλάχιστον τη σγέση του με την ανήμπορη, ν' αντιληφθεί που το πήγαινε ο μεγάλος καλλιτέχνης, Αμερικανική αριστερά. Σήμερα, με τα δεδομένα της δισκογραφίας που ξέρουμε, έρχεται ένας άλλος Αμερικανός καλλιτέχνης να «ρισκάρει» τουλάχιστον τη σγέση, του με το ίροκι ακρωτήριο και τις δισκογραφικές εταιρίες κάνοντας ακριβώς το αντίθετο («Μπορει κάθε τι που πεθαίνει μια μέρα να γυρίσει πίσω»). Παρατώντας, δηλαδή, τους ενισχυτές και τις γλεκτρικές κιθάρες, για έναν ύγιο ακουστικό κι με ένα-δύο όργανα μόνο. Κι όγκι μόνο «ρισκάρει», αλλά όπως κι Dylan με το εγγείρημά του το '65, βγαίνει κερδισμένος. Γιατί, έτσι είναι τα πράγματα. Ο μεγάλος καλλιτέχνης (που, για νάναι μεγάλος προϋποτίθεται το νάναι και ευφυής και διορατικός) είτε κυτάζει προς τα μπρος είτε προς τα πίσω, βλέπει λίγο πιο μακριά από τους άλλους και ζέρει ότι αυτό που ονομάζεται «ρισκό» από τους υπόλοιπους (εξ ου και τα εισαγωγικά), δεν είναι παρά ο τρόπος μέσα από τον οποίο θα βγει κάτι μεγάλο.

Έτσι, λοιπόν, ο Springsteen. Ξεχνάει την επιτυχία του προηγούμενου —διπλού— δίσκου του "The River" (Columbia PC2-36854, 1980), αφήνει στο γωνιακό καφέ την υπέροχη μπάντα του, τους E Street Band, απαλλάσσεται από τη θηλειά που είχαν σφίξει γύρω από το λαιμό του εταιρεία, κριτικοί και κοινό, από τη μέρα που ο κριτικός του Rolling Stone και μετέπειτα παραγωγός του, Jon Landau, είπε την περίφημη κοτσάνα: «Είδα το μέλλον του rock-and-roll κι ονομάζεται Bruce Springsteen» και μόνος του, στο χωλ του σπιτιού του

ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

στο Νιού Τζέρσεϋ, με όπλα του ένα τετρακάναλο κασετόφωνο κι ό, τι χαρίσματα τούδωσε ο Θεός (το ταλέντο του να γράφει στίχους και κάποιες μουσικές, τη φωνή του κι ό, τι ξέρει να παίξει στην κιθάρα και τη φυσαρμόνικα) κάθεται και ηγογραφεί τα δέκα τραγούδια του "NEBRASKA" — δέκα υπέροχα τραγούδια για έναν υπέροχο δίσκο.

Είναι τραγούδια, όπου ο Springsteen ρίγνει μιαν αυστηρή όσο και τρυφερή, ματιά στην Αμερική — στις πόλεις και, σπανιότερα, στην ύπαιθρο — στους ανθρώπους της και στον εαυτό του μ' ένα φλας-μπακ στα παιδικά του χρόνια. Και κάνει, όπως πάντα, τραγούδια — σενάρια με ήρωες που μας φέρνουν στο νου τόσα και τόσα πούγουμε δει στα Αμερικανικά φίλμ και που μας πειθούν και μας κατακτούν με όσα αφηγούνται, γιατί αν ο Springsteen είναι μια φορά καλός παραμύθας, οι ήρωες του είναι ακόμη, καλύτεροι.

"Τίποτ'" άλλο για το "NEBRASKA" 1. Μόνο ότι ο δίσκος αυτός αποτελεί μιαν ακόμη απόδειξη για όσες Κασάνδρες επιμένουν πως το ροκ-εν-ρολ (σαν ήθος τουλάχιστον) έχει πεθάνει. «Μπορεί κάθε τι που πεθαίνει μια μέρα να γυρίσει πίσω...»

Θεοδωρής Μανίκας

**David Lindley
EL RAYO-X**
A. SHE TOOK OFF MY ROMEOS — BYE BYE LOVE — MERCURY BLUES — QUARTER OF A MAN — AIN'T NO WAY — TWIST AND SHOUT
B. EL RAYO-X — YOUR OLD LADY — DON'T LOOK BACK — PETIT FLEUR — TU-BER-CU-LUCAS AND THE SINUS BLUES — PAY THE MAN

Παραγωγή: Jackson Browne και Greg La-danyi
ELEKTRA © ASYLUM RECORDS 52283, 1981

'Ένας δαίμονας ήρθε απ' τη Τζαμάικα και ψιθύρισε μαγικές λέξεις στο αυτί του David Lindley την ώρα που ο τελευταίος κοιμόταν βαθειά, κουρασμένος ύστερα από ένα εξαντλητικό οχτάωρο με τον Jackson Browne στο στούντιο. Ο David πετάχτηκε πάνω και έτρεξε γρήγορα στον Jackson κι οι δύο μαζί αποφάσισαν να κάνουν ένα δίσκο όπου ο πρώτος θα έπαιζε μουσική της αρεσκείας του, δηλαδή παλιά στάνταρντς σε περιεργες εκδοχές, νέα κομμάτια σε ρυθμούς ρέγγε, ακόμα και αφρικάνικη σύγχρονη ποπ με φωνητικά που θυμίζουν τις αξέχαστες Chiffons στις πρόβεις. Η εταιρεία στραβομούτσουνιασε λίγο αλλά σκέφτηκε ότι όλα πιάνουν, τώρα ή μετά από είκοσι χρόνια και επέτρεψε στο David να ηγογραφήσει, με παραγωγό το Jackson φυσικά, πράγμα που είναι προς όφελός μας. Τέλος, οι καλοί μας φίλοι φώναξαν τον Garth Hudson για ένα ή δύο κομμάτια και πήραν την αφρόκρεμα των υπόλοιπων μουσικών στο Λος Άντζελες, που γερνάνε αλλά δεν ξεχνάνε τι εστί λαϊκή μουσική πέρα απ' τα σύνορα. Αυτή είναι περίπου η ιστορία του El Rayo-X όπως τη συνέλαβα, έκπληκτος απέναντι απ' το στερεοφωνικό μου. Πρόκειται βέβαια για μαγική σύμπτωση: λίγοι είναι οι πραγματικά ελεύθεροι ροκ δίσκοι τα τελευταία χρόνια.... Συνήθως περιμένουμε πολύ για να αποκτήσουμε ένα I.P όπως το Basement Tapes του Dylan και των Band ή το Le chat bleu του De Ville. Χρειάζονται χρόνια ή ίσως και δεκαετίες ολόκληρες για να το κουνήσουν από την Αφρική και τα νησιά οι μουσικόφιλοι δαίμονες. Στο τέλος όμως πάντα τα καταφέρνουν.

Θα σταθώ εδώ σε δύο κομμάτια. Το πρώτο είναι το Twist and Shout και το δεύτερο ένα μικρό κομφοτέχνημα του Huey "Piano" Smith που ο Lindley το μετονόμασε σε Tu-ber-cu-lucas and the Sinus Blues. Και τα δύο είναι παλιά στάνταρντς που ακούγονται εδώ σαν να γράφτηκαν χτες το πρωί. Είναι λοιπόν παλιά και καινούργια τραγούδια κι αυτός είναι ο μοναδικός τρόπος που το ροκ-εντ-ρολ αντιλαμβάνεται την παράδοση, σαν «δημιουργία και μάλιστα εκ του μηδενός» όπως υποστήριζε σωστά ο Διονύσης. Ταυτόχρονα, η επιστήμη της εκτέλεσης κι όχι τη αμφιβολη γοη-

τεία της έκπληξης που θα χαρακτήριζε τη σύνθεση προβάλλει εδώ ως βασική εμμονή, φέρνοντας μας πίσω σε μια βασική διδαχή της δεκαετίας του '60: το ροκ-εν-ρολ δεν είναι μια εφεύρεση που διασκεδάζει τα παιδάκια: ριζώνει μέσα στον επικίνδυνο χρόνο και παλεύει με τα φαντάσματα. Ή, αν θέλετε, ό, τι ζεχίνησε από την Αφρική κι ήρθε με τα καράβια των σκλάβων, εκεί είναι που θα ξαναγυρίσει, αναπόφευκτα, σαν ένα λαμπερό κουρελάκι της μνήμης. Κάπως έτσι παιζει ρέγγε ο David Lindley, με προσοχή, πραγματική ευφορία και σεβασμό κι όχι υπακούοντας σε κάποια μόδα, αφήνοντας πίσω τους Police και άλλους διάφορους πληγωμένους εγγλέζους. Κάπως έτσι άλλωστε παιζει country ή rythm and blues ο Ry Cooder, ακορντέον ο Mink De Ville και gospel ο Dylan. Όλοι αυτοί οι ευγενικοί χύριοι έχουν καταλάβει ότι αυτή είναι η επόχη των ισχνών αγελάδων για το ροκ και ότι ο ρόκερ σήμερα δεν έχει άλλο δρόμο από το κυνήγι της πνευματικότητας ακόμα κι όταν πληρώνει το εμπορικό αντίτιμο.

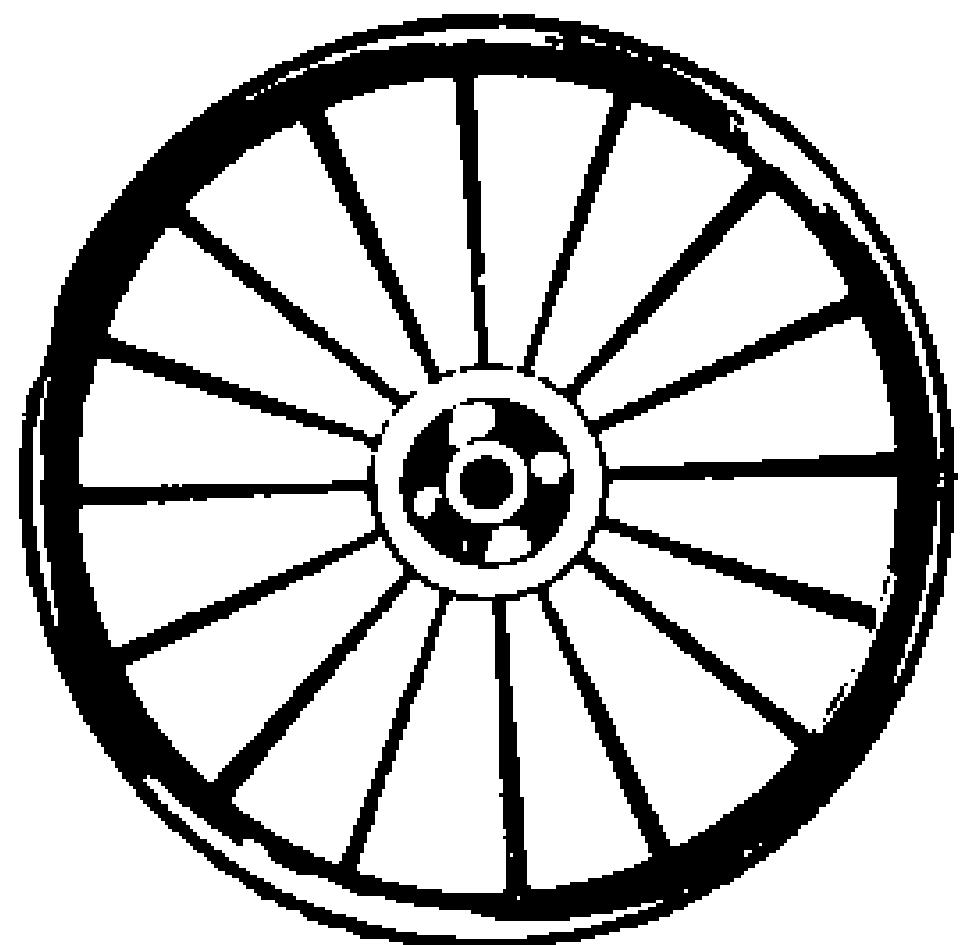
Δυο λόγια και για το Don't look back, κομμάτι που ο μικρός David πιστεύει και τραγουδάει με συγκρατημένο πάθος και αυτοκυριαρχία, γαράζοντας λέξη προς λέξη την απόσταση που τον χωρίζει από τις εποχές της πολυτέλειας, το διάστημα '60-70 όταν είχε σχηματίσει το γκρουπ Kaleidoscope. Αυτό που κυριαρχεί στη φωνή του (και στην εικόνα που υποψιάζομαι πίσω απ' αυτή τη φωνή) είναι η διατύπωση ενός παράπονου που μπορεί να ενεργοποιήσει το παρόν, μια και το μέλλον του ροκ διαγράφεται σκοτεινό ενώ το παρελθόν αγγίζει σχεδόν τα όρια μιας μυθοποιημένης ανυπαρξίας απ' όπου προβάλλουν ελάχιστες φωτεινές στιγμές διαύγειας.

Χρήστος Βακαλόπουλος

**ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ
στο ΝΤΕΦΙ
για πολλούς λόγους!**

ΣΑΤΟΣ

Bar

Ζωντανή Μουσική
με πιάνο

Κάθε βράδυ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ & ΔΕΡΒΕΝΙΩΝ 60
ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΗΛ. 360.2796

ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΣΤΕΚΙ

“Μποχώρι”,
Ρεμπετικά

Με πολύ μεράκι το ρεμπέτικο συγχρότημα
μας παρουσιάζει μια ωραιότατη επιλογή
από τα καλύτερα ρεμπετικά τραγούδια.

Σε μια ατμόσφαιρα ζεστή, φιλική και κεφάτη

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ – ΔΙΔΟΤΟΥ 33

ΦΑΤΜΕ

ψευδατα

ΦΑΤΜΕ

ψευδατα

ΦΑΤΜΕ

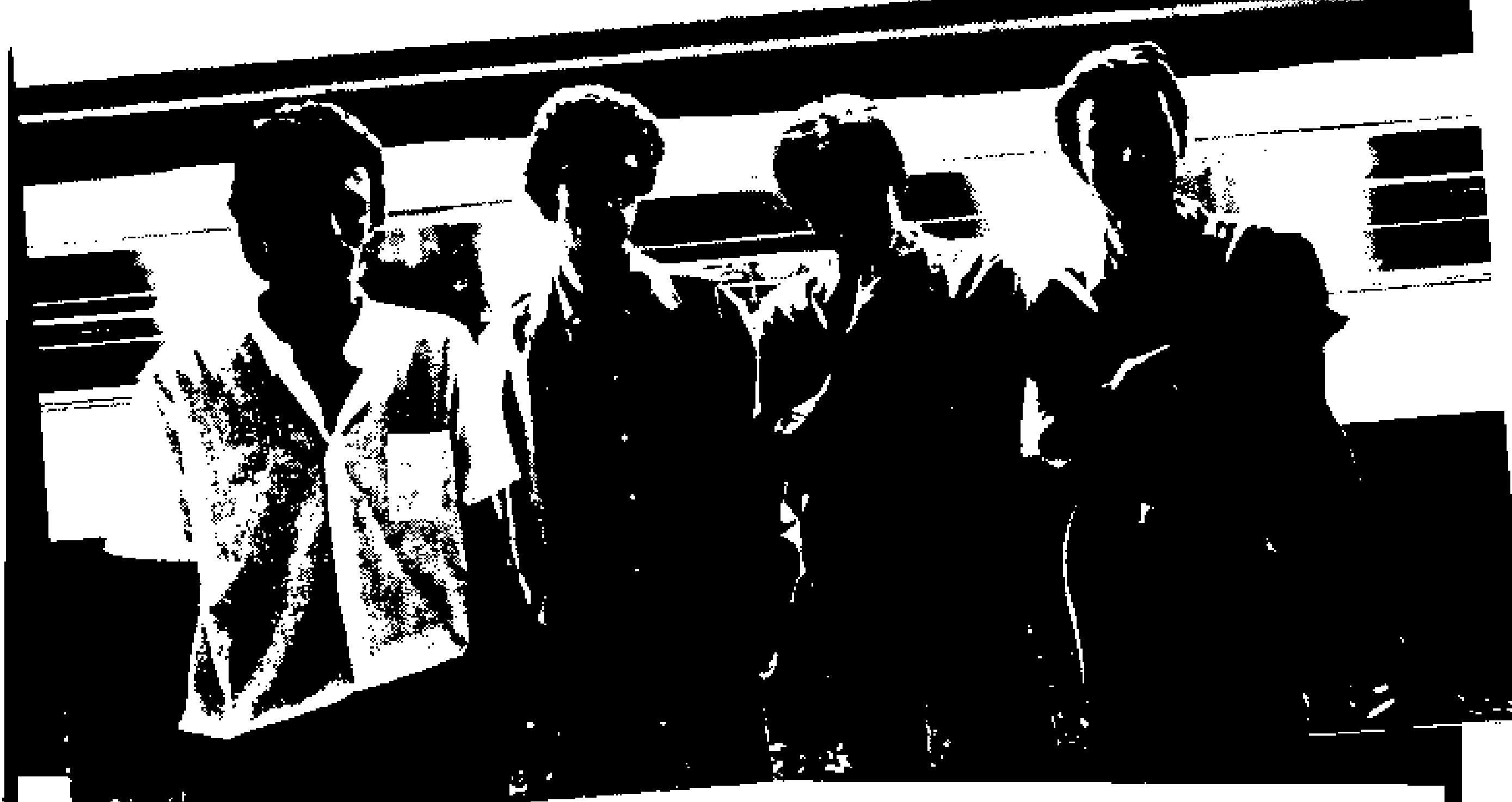
ψευδατα

ΦΑΤΜΕ

ψευδατα

• καινούργιος
δίσκος τους

ΦΑΤΜΕ
ψευδατα

EMI

Columbia

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΝΤΕΦΙ ’83

ΘΕΑΤΡΟ ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΥ
10-11, 13-14 και 19-20 Ιούνη

6 ΜΕΡΕΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

ΧΑΡΙΣ
10-11 ΑΛΕΞΙΟΥ

ΜΑΝΩΛΗΣ
19-20 ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

*και άλλα σημαντικά ονόματα
του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ
και εκπλήξεις...*

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
ΠΡΟΠΩΛΟΥΝΤΑΙ!

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
ΤΗΛ. 8643.852, 3630.868

Αθήνα η πρωτεύουσα του κόσμου